

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institvtiones Morales

In Qvibus Vnivers[a]e Qvaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1602

46. De Altari thymiamatis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14077

illud: Inde precipiam, & loquar ad te supra propitiatorium, & alibi, Audiebat vocem loquentis ad se de Propitiatorio, quod erat super Arcam testamenti, unde & loquebatur ei. Ac idcirco Propitiatoriu[m] latine redditur interdum, oraculum, eo quod Dominus consultus inde respondere consueverat.

Cap. XLV.

De duobus Cherubinis obumbrantibus Propitiatorium.

PRIMO quaeritur, Quo pacto se haberent duo illi Cherubini super Propitiatorium in tabernaculo? Cherubini duo in Tabernaculo fuerunt, & deinde etiam in templo. In Tabernaculo quidem erant aurei ex eodem auro solido facti, ex quo erat Propitiatorium, & vnus eorum erat in vno latere Propitiatorii, alter in altero, mutuo sese respicientes, & suis alis ipsius Propitiatorium vndiq; tegentes: vnus erat ad Meridiem, alter ad septentrionem: Dextera ala vnus alterius sinistram tangebatur: quemadmodum cum duo homines sese intuentur, seseque manibus tenent. At ij Cherubini, quos maiores Salomon fecit in templo, non aurei fuerunt, vt priores, sed ex lignis oliuarum, vt scripturae perhibent his verbis: *Et fecit (rex Salomon) in oraculo duos Cherubinos de lignis oliuarum, decem cubitorum altitudinis. Porro lignum oliuae, nec tepellate, nec carie, nec vetustate teporis laedi solet teste Vitruuio. Erant operati hi Cherubini laminis aureis, nec mutuo sese aspiciabant, sed vultus ad domum exteriorem habebant conuersos, hoc est, ad Orientem facies, terga ad Occidentem, & alas quinque cubitorum singulas extensas versus septentrionem: ita vt vna ala vnus Cherubini parietem meridiana[m], altera alterius Cherubini septentrionalem parietem templi contingeret. Alae vero duae alae amborum sese attingebant, quoniam secunda ala vtriusq; ad mediam partem Sancti Sanctorum perueniebat, & tangebatur extremum alae alterius Cherubini. & ita illis duabus alis tangebatur Arcam cum Propitiatorio, & cum duobus Cherubinis aureis simul, & vtriusque quos fecerat Moses, & in Arca, & Propitiatorio posuerat.*

Secundo quaeritur, qualis forma, & figura fuerit Cherubinoꝝ? De Cherubinis Iosephus lib. 3. Antiquit. cap. 8. sic scribit: *Operculo vero inpositae erant effigies duae, quas Hebraei Cherubin appellant. Ea sunt auuancula volucra noua specie, nec vnquam cuiquam hominum visa, quae Moses in Deo solio viderat figurata. Alibi idem Iosephus: lib. 8. Antiquit. cap. 2. Haec cherubica effigies, inquit, quanam specie fuerint, nemo vel coniecere potest, vt eloqui. Receptissima est sententia, eos humana forma, & figura factos fuisse. Nam quodam scripturae loco ita legitur. Ipsi autem stabant erectis pedibus; facies eorum erant versus ad exteriorem domum: qua figura videtur fuisse bimius, non alterius cuiusvis animalis: sum tamen, qui dicitur, saltem eos figuram humanam habuisse, vt vulnum quidem humanum, pedes bouinos, pedes leoninum, alas aquilinau haberent. Alij, Rabbinos Iudaeorum secuti tradiderunt, vnum Cherubinum pueri formam, alterum puellae faciem habuisse, quod fabulosum mihi videtur. Hinc est, vt toties in scriptura Dominus super Cherubin sedere dicatur. Qui sedes, inquit Dauid, super Cherubin, manifeste are coram Ephraim,*

Beniamin, & Manasse. Idem quoque, Dominus regnavit, irascantur populi. Qui sedes super Cherubin, moueatur terra. Eandem ob causam curus, in quo gloria Dei apparuit, vt narrat Ezechiel, trahebatur ab animalibus, id est, à Cherubinis sub forma animalium.

Nec dubitandum est, hosce Cherubinos, caelestes spiritus referre, sed forma his corporea est afficta, vt cerni possent: sunt enim sua natura incorporei, & spirituales, nec videri corporis oculis queunt, quemadmodum etiam apud nos Angeli depinguntur: Et sicut nos, tales Angelos pingimus, quales significari, & intelligi volumus: sic etiam Moses, & Salomon tales Cherubinos fecerunt, non quales caelestes illi spiritus sunt, sed quales à nobis intelligi voluerunt. Pingimus Angelos iuuenes, venustos, alatos, vt significemus eos semper aetate vigere, nulla temporum aetate senescere, mirabili naturae perfectione, & nobilitate praeditos, summa celeritate quocunq; velint, se mouere. Ita Moses Cherubinos effinxit, vultu quidem hominem referentes, vt eorum caelestium spirituum rationem, mentem, consilium, & prudentiam significaret. Quod si cum bouinis pedibus effingebantur, vt quidam putarunt, id idcirco erat, vt eorum labor indefessus, & constans semper ac firma virtus in Dei mandatis exequendis denotaretur: veluti etiam in peccatore leonino, eorum robur, & fortitudo; & in alis aquilinarum, celeritas designabatur, si tales insculpebantur.

Cap. XLVI.

De Altari Thymiamatis.

PRIMO quaeritur, Quale & quantum fuerit Thymiamatis altare? De hoc Altari ita legitur: *Facies quoque altare: (ait Dominus ad Moysen) ad adolentium thymiamata, de lignis setim, habens cubitum longitudinis, & alterum latitudinis (id est, quadratum) & duos cubitos in altitudine: cornua ex ipso procedent. Hoc altare, maius esse non debuit: neque enim factum fuit ad victimas in eo immolandas, sed ad incendendos odores solummodo. Mox ibidem subiicit Scriptura: Vestitesque illud auro purissimo tam craticulam eius, quam parietes per circuitum, & cornua. Craticulam vocat teclum eius; erat enim altare cauum, & super hoc teclum odores imponebantur. Cornua, quidam interpretantur radios quosdam sursum erectos in modum obelisci super quatuor altaris angulos, ita vt surgerent è quatuor lignis, quae altare ipsum sustinebant. Tale fuit altare Thymiamatis, quod fecit Moses in Tabernaculo.*

Secundo quaeritur, An praeter hoc Altare, Salomon fecerit alterum in templo? Ratio dubitationis est, quia in Historia Regum ita legitur: *Fecitque Salomon omnia vasa in domo Domini altare aureum & mensam. Abulensis putat, alterum altare à Salomone factum fuisse ex cedro, cum tamen altare à Mose factum fuerit ex linguis setim. Alij opinantur, idem Altare fuisse, sed à Salomone magnificentius ornatum. Non enim dicitur Salomon altare fecisse ex cedro, sed altare vestiuisse cedro, quod autem vestitur, non fit, quia ante iam erat, sed tegitur. Et paulò post legitur: sed & totum altare oraculi texit auro. Cum itaque Salomon fecisse perhibetur aureum altare; id verum est, quatenus id auro vestiuit, non nouum extruxit, sed*

Psal. 98.

Ezech. 10.

Exod. 30.

3. Reg. 7.

3. Reg. 6.

amplius, & grandius effecit, & ornauit magnificentius.

Tertio queritur, Quo in loco Tabernaculi Altare Thymiamatis erat? Duæ sunt opiniones. Nā Origines hom. 9. in Leuit. August. q. 173. in librum Exodi. & quidam alij, vt ait Theophylactus c. 9. in epist. ad Hebræos, putant fuisse in parte interiori, quod Sanctum Sāctorum appellabatur. Legimus enim in Regum historia, sed altare oraculi (hoc est, Sancta Sāctorum) textit auro, & in Exodo: Et deprecabatur Aaron super cornua eius semel per annum in sanguine. at qui summus Sacerdos semel singulis annis in Sanctum Sāctorum ingrediebatur. Huc accedit Pauli testimonium ad Hebræos scribentis, in Sancto Sāctorum aureum thuribulum fuisse. Sed Iosephus loquens de exteriori parte Tabernaculi, in qua erat mensa, & Candelabrum; Inter hoc, inquit, & mensam sita erat arcula suffumigatoria. Et alibi, de Templo Sermonem habens, cum de Mensa, & Candelabro dixisset, subiicit hæc: Medium autem inter vtrumque locum obimebat altare illud aureum, hæc omnia continebat anterior illa templi pars quadraginta cubitos longa. Et post: candelabrum autem, & Mensam, & Altare aureum statuerunt in templo ante aditum eisdem locis, in quibus in Tabernaculo prius sita fuerunt. Ita Iosephus.

Idem quoque senserunt Theophyl. cap. 9. in epist. ad Heb. Beda in lib. de templo cap. 12. S. Thomas 1. 2. q. 102. art. 4. ad 6. Auctor. in hist. Scholast. c. 67. de historia Exodi. Lyra. Exod. 30. & 3. Reg. 6. & ad Heb. 9. Abulen. 9. q. 6. in ca. 30. Exod. & q. 16. in cap. 6. libri 3. Reg. Et hoc videtur ex ipsis sacris literis colligi. Nam Moses altare ponit inter mensam, & candelabrum: Posuit, inquit, scriptura, & mensam in Tabernaculo testimonij ad plagam Septentrionalem extra velum: posuit & candelabrum in Tabernaculo Testimonij è regione mensæ: posuit & altare aureum sub testimoij contra velum. Et paulò ante: Candelabrum, ait Dominus, stabit cum lucernis suis, & altare aureum, in quo adoletur incensum, coram Arca testimonij. Et alibi: Assumptoque thuribulo, quod de penis altaris impleueris, & hauriens manu compositum thymiamata in incensum, iuxta velum iurabit in Sancta Sāctorum. Et deinde: cum autem exieris ad altare, quod coram Domino est, ore pro se, & reliqua. Ergo exhibebat summus Sacerdos è Sancto Sāctorum, & ad altare Thymiamatis redibat, situm in parte exteriori è regione Arce. Teste. B. Luca. Zacharias pater Ioannis Baptistæ obtulit incensum in altari thymiamatis, qui tamen erat vnus de minoribus Sacerdotibus, quia erat de vice Abia, octaua forte sacerdotum; de quibus in libro Paralipomenon: & quia forte exijt, vt incensum poneret. Summus autem Sacerdos cum vnus esset, non forte ministrabat, sed iure suo.

Sed quo modo hoc Altare dicitur Altare oraculi? Respondeo, ita dici, non quod in Sancto Sāctorum esset, quod oraculum vocabatur, sed quia in vsibus oraculi seruiebat, cum in eo adolebatur incensum, & inde odores ad oraculum peruenirent.

Tertio queritur, quo in loco Tabernaculi aureum thuribulum poneretur? Nonnulli opinantur, in Sancto Sāctorum asservari solitum, quo summus Sacerdos semel in anno ingressurus inde illud fumebat, & exiens, in Thymiamatis altari incensum adolebat. Alij verò probabilius existimant in ipso altari Thymiamatis reponi. Nec

obstat dictum Apostoli, Sanctum Sāctorum habuisse Arcam, & Thuribulum aureum: nimirum id dixit ille, non quòd in eo asserviretur, sed quòd illius ministerio, & vsui deferiretur.

Cap. XLVII.

De Mensa, & Panibus propositionis.

PRIMO queritur, Quanta magnitudinis fuerit Mensa panum propositionis? Legimus in Exodo Dominum præcepisse, vt fieret Mensa è lignis setim, longa duobus cubitis, lata vno, alta cubitis adiuñctis, quatum cubitus cum dimidio tollitur, & vndiq; ductilis auri laminis contecta, Magnitudo fuit tanta, quanta, & panum numerus in ea ponendorum exigebat. Circumdabatur supernè limbo aureo, & clausura item aurea, quam latinus interpres reddidit coronam in terra stem: cui deinde clausuræ, siue coronæ, coronula aurea imponebatur ad ornatum, & vt altior esset ipsa clausura siue corona, quòd panes ibi præpositi tutius, & commodius continerentur, ne deciderent è mensa. Illa corona imò formam referebat, & palmo vno, hoc est, quatuor digitis lata erat, crassa verò, quantum coronam, siue coronidem superductam ferre posset.

Quatuor pedibus hæc mensa sulcibatur, quibus quatuor erant armillæ, siue annuli additi, in quos veñtes lignei inferebantur ad mensam tollendam, & commodius asportandam. Annuli autem illi sub clausura, non magis quam clausura ipsa cum coronide prominebant. Veñtes erant ex ligno setim, auro eoque ductili cooperti, qui tantum immittebatur in angulos siue armillas, cum Mensa esset mouenda, & aliò transferenda. Mensæ vsus erat ad panes perpetuò continendos. Lignis coniuñij symbolum erat, quò typicè significabat, & proficiebatur Israëliticus populus se perpetuò Dei ministris alimenta præbere ex ijs, quæ singulari ipsius Dei munere, & beneficio quotidie percipiebat. Denique Mensæ vsu seruiebat scutellæ, phyalæ, cochlearia, & cyathi, vt expurgatoria quædam instrumenta, quibus Mensa abstergeretur, & emundaretur.

Secundo queritur, Quomodo, & quor panes in Mensa ponerentur? Ponebantur duodecim panes, sex ex vna parte, ex altera totidem; & alij alijs imponebantur. nam vt ipsa scriptura testatur, super panes duæ phyalæ aureæ collocabantur, vti que ordini respondent: ex quibus verbis colligit, panes eiusmodi senos, & senos esse dispositos, & alios super alios. Erant duodecim panes, quia duodecim tribus Israëliticas referebant.

Tertio queritur, Quare Panes propositionis dicebantur? Lyranus, & Abulen. in ca. 25. Exod. aijunt, dictos esse in hebræo, Panes facierum, quia duas facies haberent, hoc est, eò quòd essent eiusdem figuræ supernè, & infernè, & vtraque faciei pars videretur. Sed longè probabilius est, quòd alij tradiderit: dici Panes propositionis, eò quòd semper essent coram Domino propositi. Et in hebræo panes facierum, quia semper erant in facie, & in conspectu Domini. Et ideo dicitur: Et panes super mensam panes propositionis in conspectu meo seruent. Et alio in loco: Accipies quoque similitam, & coques ea duodecim panes; qui singuli habebit duas decimas,

quorum